

**แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์***
**Guideline of Strengthening Publics Minds
of Undergraduate Students at Kasetsart University**

จินตนา กาญจนวิสุทธิ์**
Chintana Kanjanavisut

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขา 3) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตปริญญาตรีจำนวน 417 คน ใช้วิธีการสุ่ม แบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน และกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มจำนวน 6 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบบันทึก เอกสารและข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับสูงสุดไปต่ำสุดตามลำดับ คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมา ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามลำดับ นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นิสิตที่เรียนอยู่ชั้นปีและกลุ่มสาขาต่างกันมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน แนวทางการเสริมสร้าง จิตสาธารณะนั้น ฝ่ายผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการสร้างเสริมความเข้มแข็งจากภายในสู่ภายนอก อาทิ จัดตั้งศูนย์ กิจกรรมรวมทั้งสร้างเครือข่ายทางสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะโดยบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ส่งเสริมการใช้ถุงผ้าเพื่อลดขยะ อาจารย์ควรสอนนิสิตเกี่ยวกับแนวคิดและมุมมองต่อโลกและสังคม อย่างเหมาะสม การสร้างแรงบันดาลใจ และการฝึกอบรมโดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสัมมนา

* บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2560

This article is part of the research project “Guideline of Strengthening Publics Minds of Undergraduate Students at Kasetsart University”. This research project is supported by Faculty of Education, B.E. 2560

** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Education, Kasetsart University, Corresponding author, E-mail: feducnk@ku.ac.th

ผู้ที่เป็นแบบอย่าง นิสิตควรมีโอกาสเรียนรู้ผ่านการกระทำ การระดมสมองในการพัฒนากิจกรรมจิตสาธารณะ การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และการเคารพกฎระเบียบและสังคม ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูลูกวัยรุ่นด้วยความรัก สอนบุตรหลานให้ใช้เหตุผล มีความรับผิดชอบ มุ่งอนาคต และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายครอบครัว

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ, นิสิตปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the public minds of undergraduate students at Kasetsart University 2) compare the opinions toward public minds of undergraduate students at Kasetsart University classified by gender, class, and field of study and 3) study guideline of strengthening public minds of undergraduate students at Kasetsart University. The sample was 417 undergraduate students with the proportional stratified random sampling procedure and six persons were involved in a focus group discussion. The instrument used in data collection was a five-rating scale questionnaire and the reliability was 0.91, and field notes during the focus group discussion. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and one way ANOVA and content analysis.

The results were found that the opinions of public minds of undergraduate students was at overall and all aspect the high level. Considering in an individual aspect, it was found that the highest to the lowest respectively was social responsibility, public domain responsibility, self-responsibility, and environment conservation. In comparison, it was found that the difference of gender affected the public minds statistically significant at the 0.05 level, the difference of classes and fields of study had no significance difference. The guidelines for strengthening public minds of students appeared the followings. The administrators should launch inside-to-outside strengthening policy such as setting of students' activity center as well as social networking. Promotion of public minds activities integrated in various subjects. Promotion of using canvas bags for waste reduction. The teachers should teach their students regarding appropriate views on the globe and society, inspire and train them by using experience sharing and role model interviewing. The students should have chance on learning by doing, brainstorming for public minds activity development, having good relationship with others, and being respectful to social rules and laws. The guardians were suggested to treat their descendant with love, teach them on using rationale, being responsible, future-oriented, and being important part on strengthening family network.

Keywords: public minds, undergraduate students, Kasetsart University

บทนำ

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) กำหนดให้คนไทยยุคใหม่มีจิตสาธารณะ (Public Mind) โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย และแผนพัฒนาการศึกษาาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) ระบุว่าให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม ปกป้องคุณธรรมจริยธรรมในตัวผู้เรียน รวมทั้ง**นโยบายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย** ที่เน้นให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามอยู่ในพื้นฐานของจิตใจ คือ การมีจิตอาสา มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพิ่มเติมกิจกรรมจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ เพื่อให้มหาวิทยาลัยขับเคลื่อนไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองแผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

มหาวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นในการตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนา นักศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสร้างฐานคิดให้แก่ นักศึกษามีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสาธารณะหรือสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม กระตุ้นให้เห็นคุณค่า เพื่อนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อสังคม และรับอาสาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559) การปลูกฝังฐานคิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษา จึงเป็นการพัฒนาจิตใจของนักศึกษา ให้ตระหนักถึงวิถีแห่งการอยู่ร่วมกันทั้งในระดับตนเอง ครอบครัว และสังคม อันเป็นนัยยะสำคัญต่อการขับเคลื่อนของสังคมในอนาคต (จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2559) รวมทั้งเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้น จากภายในด้วยการรู้จักเสียสละ ให้ความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจ ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยคำนึงถึง ประโยชน์และความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม สาธารณสมบัติ ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีหลักการดำเนินชีวิต เพื่อการสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม ส่งผลดีต่อประเทศชาติ ในการช่วยลด ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม (อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์, 2550)

ปัญหาในสถานการณ์ของสังคมไทย พบว่า นักศึกษามีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติน้อยที่สุด (สุวรรณ ชันดี และพรพิมล ประวัติรุ่งเรือง, 2558) และจิตสำนึกสาธารณะด้านสังคมค่อนข้างอ่อนแอ เนื่องจากโครงสร้างของสังคมหลายด้านมีปัญหา ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ประเทศ และโลก โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นในตนเองและก่อให้เกิดปัญหา คือ การสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น ผลกระทบต่อครอบครัว คือ การทำให้ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว ผลกระทบต่อชุมชน คือ การทำให้ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนาเพราะต่างคนต่างอยู่หรือสภาพแวดล้อมของชุมชนไม่ก่อให้เกิดการพัฒนา ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหาหรือขาดคนอาสาพัฒนา ผลกระทบต่อองค์กร คือ การทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร ความเห็นแก่ตัวแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น การเบียดเบียน สมบัติองค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว และองค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพลดลง ผลกระทบต่อประเทศ คือ การทำให้เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากร และสมบัติที่เป็นของส่วนรวม รวมทั้งประเทศอยู่ในสภาพล้าหลัง ผลกระทบระดับโลก คือ การขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การก่อกวนแก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ การรังเกียจเหยียดหยามคนต่างชาติ (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร, 2543) ซึ่งในการแก้ไขปัญหาต้องมุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาคนให้มี

คุณลักษณะที่ช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคมได้ ควรเป็นคนที่มิจิตสาธารณะและมีเป้าหมายในการปลดปล่อยสังคมออกจากปัญหาต่าง ๆ คนที่มีจิตสาธารณะเป็นคนที่กระทำด้วยความเต็มใจหรือสมัครใจ เสนอตัวเข้าทำภารกิจใด ๆ รวมถึงเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตากรุณา มิจิตอาสา ช่วยเหลือเกื้อกูล และให้หรือแบ่งปัน (สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร, 2552) ตระหนักรู้ต้นในการทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นจิตที่คิดสร้างสรรค์ คือ คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม คิดกุศลและมุ่งทำกรรมดี ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (อริสา สุขสม, 2552) โดยร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมด้วยวิธีการที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้คุณค่าของพลังงาน และมีความประหยัดรู้จักความพอดี ไม่ประพடுத்தินที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความประหยัด รู้จักความพอดี และความตรงต่อเวลา (สุวรรณ ชันดี และพรพิมล ประวัติรุ่งเรือง, 2558)

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาว่า นิสิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจิตสาธารณะในระดับใด นิสิตที่มีเพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาต่างกัมนิจิตสาธารณะแตกต่างกันหรือไม่ และมีแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างไร ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาศักยภาพ นิสิตตามพื้นฐานที่เป็นจริงและมีลักษณะตาม**บัณฑิตอุดมคติไทย** รวมทั้งเตรียมนิสิตให้พร้อมต่อการมีจิตสาธารณะภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในโลกของการเปลี่ยนแปลงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 3) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ

สมมติฐานการวิจัย

นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีเพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาต่างกัมนิจิตสาธารณะแตกต่างกัน

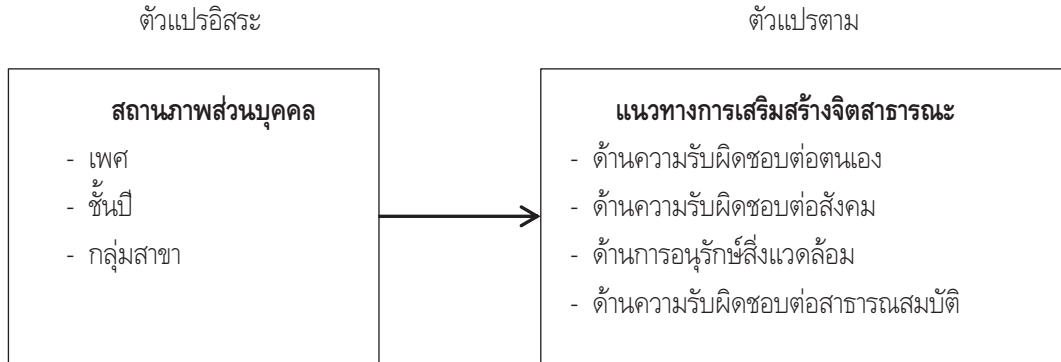
การตรวจเอกสาร

จิตสาธาณณะหมายถึงการกระทำด้วยจิตวิญญาณความรัก ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมรอบ ๆ ตัว รวมถึงประเทศชาติ มงัสสา ชิปปุการณังพงค์ (2551) และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ระบุว่า จิตสาธาณณะ หมายถึง การมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความรักความห่วงใยต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม ด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธาณณะ ในสิทธิและหน้าที่ต่อการดูแลและบำรุงรักษาาร่วมกัน เกิดความรับผิดชอบภายใน หรือความรู้สึกนึกคิดส่งผลสู่การกระทำภายนอก จากความหมายดังกล่าว จิตสาธาณณะจึงมีความสำคัญต่อบุคคล ในการให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงรู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและต่อสังคม มีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแล รับผิดชอบสมบัติส่วนรวม อาทิ ใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น (ไชยา ยิ้มวิไล, 2550)

ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธาณณะ คือ มีความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ได้แก่ การเสียสละทำงานเพื่อสังคมรับผิดชอบต่อสาธาณณะสมบัติเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไขเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิในการใช้สาธาณณะสมบัติของผู้อื่น ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง (ทิพมาศ เศรษฐราชิต, 2559; จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2559) นอกจากนั้น ญัฐวุฒิ ประทีปรัตตดา และคณะ (2559) ระบุว่า บุคคลที่มีจิตสาธาณณะมีลักษณะเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองโดยทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ดีที่สุด ผ่านการวางแผนการทำงาน รักษาสัญญาหรือคำพูดของตนเอง รักษาระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลารวมไปถึงไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นหรือมีความรับผิดชอบต่อสังคม อาทิ เคารพกฎหมาย มีมารยาท โดยคำนึงถึงความรู้สึกและสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น ส่วน ชัชพล ทรงสุนทรวงค์ (2546) กล่าวว่า บุคคลที่มีจิตสาธาณณะ เป็นผู้ที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามกาลเทศะ โดยใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นเวลายาวนานที่สุด สอดคล้องกับ ชาย โพธิสิตา และคณะ (2540) กล่าวว่า ผู้ที่มีจิตสาธาณณะสมบัติ เป็นบุคคลที่มีการอนุรักษ์สาธาณณะสมบัติต่าง ๆ สิ่งที่อยู่บริเวณรอบ ๆ ตนเอง ส่วน วิชัย ภูโยธิน และคณะ (2551) ระบุว่า การใช้ประโยชน์ การไม่ทำลาย การดูแลความปลอดภัย การสร้างและทำนุบำรุงรักษาการอนุรักษ์โบราณวัตถุ และโบราณสถานถือเป็นลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธาณณะ

จากการทบทวนเอกสาร ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธาณณะของนิสิต ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยสังเคราะห์จิตสาธาณณะออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ การวางแผนการทำงาน การปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นตรงตามเวลา การยอมรับผลการกระทำของตนเอง การรู้ขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ การมีวินัยและการรักษาระเบียบวินัยของตนเอง 2) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม มีความรักความเอื้ออาทรต่อคนอื่น เอาใจใส่หรือเป็นธุระในเรื่องส่วนรวม มีความเสียสละแก่ผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น อาสาหรือเข้าร่วมทำกิจกรรม มีการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพย์สิน 3) ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์หรือรักษาสีสิ่งแวดล้อมใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ใช้สิ่งของ

ทดแทนกัน ซ่อมแซมสิ่งของ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ได้แก่ เห็นคุณค่าและความสำคัญของสาธารณสมบัติ ใช้อย่างทะนุถนอม ใช้อย่างประหยัด ไม่หยิบสิ่งของมาเป็นของตนเอง ไม่ทำลายสิ่งของ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นใช้ของที่เป็สาธารณสมบัติ และมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติ
จากการทบทวนเอกสาร ผู้วิจัยสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีการดำเนินวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนจำแนกตามวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 การใช้แบบสอบถาม

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 27,228 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ จำนวน 14,650 คน ประกอบด้วย 9 คณะ คือ คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะเกษตร คณะวนศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์และเทคนิคการสัตวแพทยศาสตร์ คณะประมง 2) กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 12,513 คน ประกอบด้วย 5 คณะ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และ คณะศึกษาศาสตร์ (สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2559)

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตปริญญาตรีภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 379 คน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเก็บเพิ่มอีก ร้อยละ 10 คิดเป็น 38 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 417 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Best and Kahn, 2005) หากคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (Payne, 2003) ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of congruence) ของเทอร์เนอร์และคาร์ลสัน (Turner and Carlson, 2003) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00 ซึ่งสูงกว่า .50 ยอมรับได้ตามเกณฑ์ของเทอร์เนอร์และคาร์ลสัน และหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (Burke and Larry, 2004) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .926 ซึ่งค่าความเที่ยงสูงกว่า .70 เป็นที่ยอมรับได้ (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2557)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้แก่นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 417 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 417 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) การศึกษาจิตสาธารณะวิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่าง ใช้การทดสอบค่าที (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variances)

ส่วนที่ 2 การสนทนากลุ่ม

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ซึ่งครูเกอร์และเคซี (Krueger and Casey, 2014) ระบุว่าจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 6 - 8 คน ผู้วิจัยกำหนดวิธีการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิคือ 1) อาจารย์จำนวน 3 คน กำหนดคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนานิสิตทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2) ผู้ปกครองนิสิตที่เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ได้เข้าร่วมและช่วยกิจกรรมพัฒนานิสิตอย่างต่อเนื่อง จำนวน 1 คน และ 3) นิสิตที่เป็นกรรมการฝ่ายกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด คือ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2) เอกสารสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และ 3) ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ในประเด็น ผู้บริหาร อาจารย์ นิสิต และผู้ปกครอง มีแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่ นิสิตอย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การลงรหัสข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลซ้ำ ด้วยการเปรียบเทียบคำตอบที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน หรือเกี่ยวข้องกัน จัดหมวดหมู่เนื้อหาของข้อมูลตามประเด็นคำถาม

ผลของการวิจัย

นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 63.55 เรียนอยู่ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.38 เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 53.96 และกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 46.04

ผลการศึกษาจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านิสิตมีความคิดเห็นในจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 4.06$) รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ($\bar{x} = 4.03$) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{x} = 3.98$) และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.95$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมและรายด้าน

(n = 417)

จิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง	3.98	0.42	มาก	3
2. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	4.06	0.48	มาก	1
3. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.95	0.65	มาก	4
4. ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ	4.03	0.48	มาก	2
รวม	4.01	0.43	มาก	

ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขา

พบว่า 1) นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำกว่าเพศชาย ส่วนอีก 3 ด้าน เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย และเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ 2) นิสิตที่เรียนอยู่ชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) นิสิตที่เรียนอยู่กลุ่มสาขาต่างกันมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อจิตสาธารณะจำแนกตามชั้นปี โดยรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS	F	Sig
ด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.892	3	.297	1.619	.184
	ภายในกลุ่ม	75.793	413	.184		
	รวม	76.684	416			
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.040	3	.347	1.476	.220
	ภายในกลุ่ม	96.995	413	.235		
	รวม	98.035	416			
ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2.754	3	.918	2.143	.094
	ภายในกลุ่ม	176.943	413	.428		
	รวม	179.698	416			
ด้านความรับผิดชอบต่อ ต่อสาธารณะสมบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.268	3	.423	1.831	.141
	ภายในกลุ่ม	95.381	413	.231		
	รวม	96.649	416			
รวม		1.227	3	.409	2.218	.085
		76.171	413	.184		
		77.398	416			

แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายที่สามารถสร้างทัศนคติ ปรับความคิด หรือพฤติกรรมจิตสาธารณะ ให้แก่นิสิตผ่านอาจารย์ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมมาเป็นตัวช่วย จาก Inside Part ผ่านการใช้เงินงบประมาณสู่ Outside Part ผ่านการใช้เงินของสังคม ควรจัดตั้งศูนย์กิจกรรม มีผู้รับผิดชอบศูนย์ 1 คน โดยเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมจิตสาธารณะ หรือกิจกรรมอื่น ๆ และขยายพื้นที่ทำกิจกรรมจิตสาธารณะให้มากขึ้น รวมถึงมีกลุ่ม Social Network เกี่ยวกับกิจกรรมจิตสาธารณะ โดยใช้สื่อเป็นตัวเชื่อมหรือตัวกลางในการสื่อสาร ส่วนรายวิชา Art of Living ควรจัดให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะอย่างน้อย 1 กิจกรรม รวมทั้งมีนโยบายการใช้ถุงผ้า การลดขยะ เป็นต้น

2. อาจารย์ควรสร้างเจตคติหรือทัศนคติ บุคลิกภาพ และการรับรู้ให้แก่นิสิตเพื่อให้ นิสิตมีแนวคิด และมุมมองต่อโลกและสังคมทางด้านจิตใจหรือจิตสาธารณะ ผ่านการทำกิจกรรมที่กำหนดกรอบและเงื่อนไข ควรสร้างแรงจูงใจให้นิสิตแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะด้วยความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ควรให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะร่วมกับคณะ ผ่านการฝึกอบรมจิตสาธารณะเพื่อสร้างประสบการณ์ทางจิตสาธารณะ และผ่านการเล่าประสบการณ์ชีวิตของนิสิตและของผู้อื่นที่นิสิตประสบมาเล่าให้เพื่อน ๆ หรือผ่านทางสื่อสารมวลชน เพื่อให้ นิสิตมีความหยั่งลึกในจิตสาธารณะ ควรสอดแทรกจิตสาธารณะ

ในการสอนรายวิชาต่างๆ ก่อนออกจากห้องเรียน และมอบหมายให้นิสิตศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแบบอย่างของการมีจิตสาธารณะ

3. นิสิตควรมีการเรียนรู้ผ่านการกระทำ (learning by Doing) ด้วยการทำกิจกรรมจิตสาธารณะที่หลากหลายและทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับครอบครัว ระดับสถาบันการศึกษา และระดับสถาบันทางสังคม ควรให้นิสิตระดมความคิดเห็นและเสนอกิจกรรมจิตสาธารณะต่อมหาวิทยาลัย มีสัมพันธภาพที่ดีกับพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ผ่านการให้คำแนะนำดูแลหรือส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่มีอุปกรณ์การเรียน จูงใจ โน้มน้าว กระตุ้น หรือชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้วยกระบวนการกลุ่ม

4. ผู้ปกครองควรอบรมเลี้ยงดูนิสิตด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้นิสิตมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบสำนึกในหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้นิสิตมุ่งอนาคตเห็นผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการกระทำเพื่อสังคม และควรสร้างเครือข่ายครอบครัวหรือชมรมพ่อแม่ โดยการรวมกลุ่มของพ่อแม่ ในการนำนิสิตมาร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือช่วยเหลือครอบครัวของแต่ละครอบครัวของนิสิต ช่วยเหลือสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณะสมบัติ

บทสรุป

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามลำดับ นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นิสิตที่เรียนอยู่ชั้นปี และกลุ่มสาขาต่างกันมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน

ผลการสนทนากลุ่ม ได้แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ **1) ผู้บริหาร** ควรกำหนดนโยบายจาก Inside Part ผ่านการใช้เงินงบประมาณสู่ Outside Part ผ่านการใช้เงินของสังคม ควรจัดตั้งศูนย์กิจกรรมและมีกลุ่ม Social Network รวมถึงมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะในรายวิชา Art of Living มีนโยบายการใช้ถุงผ้า การลดขยะ **2) อาจารย์** ควรสร้างให้นิสิตมีแนวคิดและมุมมองต่อโลกและสังคม สร้างแรงจูงใจ ให้นิสิตมีส่วนร่วมกับคณะ มีการฝึกอบรมจิตสาธารณะ การเล่าประสบการณ์ให้เพื่อน ๆ หรือผ่านทางสื่อสารมวลชน สอดแทรกจิตสาธารณะในการสอนรายวิชาต่างๆ การสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแบบอย่างของการมีจิตสาธารณะ **3) นิสิต** ควรมีการเรียนรู้ผ่านการกระทำในกิจกรรมจิตสาธารณะ ระดมความคิดเห็นและเสนอกิจกรรมจิตสาธารณะต่อมหาวิทยาลัย ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคน ปฏิบัติตามกฎระเบียบช่วยเหลือผู้อื่น **4) ผู้ปกครอง** ควรอบรมเลี้ยงดูนิสิตด้วยความรัก มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบต่อ มุ่งอนาคต สร้างเครือข่ายครอบครัว หรือชมรมพ่อแม่ ในการช่วยเหลือครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณะสมบัติ

วิจารณ์

นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด จึงมีจิตวิญญาณของความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีจิตอาสาหรือเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และร่วมกับอาจารย์ในการแก้ไขปัญหาสังคม ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย เคารพสิทธิของแต่ละคนทั้งการมาเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลการศึกษาสอดคล้องกับ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยสงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

นิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก เพราะฉะนั้นนิสิตส่วนใหญ่มีระเบียบวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และการรักษาระเบียบวินัย การเข้าคิวหรือต่อแถวขึ้นรถและซื้อของหรืออาหารของร้านค้าภายในมหาวิทยาลัย เคารพกฎในการใช้ทางรถจักรยานภายในมหาวิทยาลัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยเข้าร่วมกิจกรรมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มีความเสียสละให้แก่ผู้อื่น เช่น ดูแลและช่วยเหลือเพื่อนที่เดือดร้อน และคอยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนกระทำความผิด ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย เป็นต้น ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย ศรีสุนทรโวหาร (2556) เรื่อง จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยปทุมธานี ด้านจิตสาธารณะต่อสังคมอยู่ในระดับสูง

นิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก นิสิตช่วยกันดูแลรักษาต้นไม้ ทางเดินเท้าเก็บของที่เป็นสิ่งกีดขวางทางสัญจรที่อยู่บริเวณรอบ ๆ ภาควิชาฯ คณะ และมหาวิทยาลัย การร่วมกันปลูกต้นไม้และทำความสะอาดอาคารเรียนในวันปลูกต้นไม้ของมหาวิทยาลัย เมื่อออกจากห้องเรียนในช่วงพักกลางวันหรือช่วงเย็นก็ช่วยกันปิดเครื่องปรับอากาศ ปิดไฟ ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ประจำห้อง เมื่อเข้าห้องน้ำก็ใช้กระดาษชำระอย่างประหยัด ปิดน้ำหลังใช้ เมื่อพบก๊อกน้ำรั่วก็แจ้งอาจารย์เพื่อแจ้งต่อไปที่ผู้รับผิดชอบให้รีบดำเนินการ นิสิตช่วยกันดูแลและขออนุญาตผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานของมหาวิทยาลัยในการใช้อุปกรณ์กีฬาและสระว่ายน้ำ ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวรรณ ชันดี และพรพิมล ประวัติรุ่งเรือง (2558) เกี่ยวกับ จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่าระดับจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติอยู่ในระดับมาก

นิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะนิสิตอาจมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในการมาเรียน การเข้าเรียน การปรับตัวในการวางแผนการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ เมื่อนิสิตพบกับสถานการณ์ต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ เช่น อุปกรณ์ในการทดลองเสียหาย นิสิตสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ส่งผลให้การส่งงานหรือทำงานของนิสิตสำเร็จตามเป้าหมายหรือระยะเวลาที่อาจารย์กำหนดไว้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ นงลักษณ์ เขียนงาม และสมพร เมธีวัฒนกุล (2553) ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า จิตสาธารณะของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับดี

นิสิตมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจมาเนื่องจาก นิสิตมีความรู้ความเข้าใจการสร้างกรอบความคิดอันมีเจตคติที่ดี และมีทักษะในการฝึกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเป็นประโยชน์สูงสุด จากการมีแรงจูงใจที่ร้านค้าลดราคา คำนวณให้ในกรณีที่นิสิตนำกระป๋องน้ำมาเอง และการแยกขยะเนื่องจากมหาวิทยาลัยจัดถังใส่ขยะแยกประเภทของขยะไว้ในโรงอาหาร เป็นต้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สุวรรณ ชันติ และพรพิมล ประวัตีรุ่งเรือง (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ระดับจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อจิตสาธารณะ จำแนกตามเพศ พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตหญิงมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองมากกว่านิสิตชาย โดยวางแผนการเรียน การใช้ชีวิตประจำวันในการมาเข้าเรียนให้ทันเวลา การส่งงานหรือส่งการบ้านที่ได้รับมอบหมายให้ทันเวลา มีการจัดลำดับความสำคัญของงานหรือการบ้าน ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี ทำงานด้วยความตั้งใจ เพื่อให้งานออกมาดีที่สุดหรือทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวรรณ ชันติ และพรพิมล ประวัตีรุ่งเรือง (2558) เกี่ยวกับ จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเพศต่างกันมีระดับจิตสำนึกสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ที่มีต่อจิตสาธารณะ จำแนกตามชั้นปี พบว่า นิสิตที่เรียนอยู่ชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นิสิตในแต่ละชั้นปีมีความคิดคล้าย ๆ กัน ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย มีความรับผิดชอบต่อและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นิสิตอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล รักผู้อื่น เมตตาต่อผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสาธารณะ

เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น เข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล และแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย ศรีสุนทรโวหาร (2556) เกี่ยวกับ จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ที่มีต่อจิตสาธารณะ จำแนกตามกลุ่มสาขา พบว่า นิสิตที่เรียนอยู่กลุ่มสาขาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจิตสาธารณะ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเพราะนิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความคิดในแนวเดียวกัน โดยนิสิตเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคมโดยรวมและของมหาวิทยาลัย ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ เช่น แต่งกายถูกระเบียบ ต่อแถวเมื่อติดต่องานในฝ่ายต่าง ๆ ต่อแถวในการรับสิ่งของในการทำกิจกรรม และต่อแถวซื้ออาหารในโรงอาหาร เป็นต้น ไม่ละเมิดผู้อื่น มีคุณธรรมและจริยธรรม คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้อื่น ผลการศึกษา ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย ศรีสุนทรโวหาร (2556) ศึกษาเกี่ยวกับ จิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาคณะที่ต่างกันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย ที่สามารถสร้าง ปรับความคิด หรือพฤติกรรมจิตสาธารณะให้แก่ นิสิต ผ่านอาจารย์ จาก Inside Part สู่ออกside Part จัดตั้งและมีผู้รับผิดชอบศูนย์รวมกิจกรรมจิตสาธารณะ หรือ กิจกรรมอื่น ๆ เปิดพื้นที่ทำกิจกรรมโดยมีกลุ่ม Social Network และใช้สื่อเป็นตัวเชื่อมในการสื่อสาร แทรกเนื้อหา จิตสาธารณะในรายวิชา Art of Living จัดให้มีกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างน้อย 1 กิจกรรม การใส่ถุงผ้า การลดขยะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารต้องสร้างความรู้สึกร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง ต้องเสียสละ และ มุ่งมั่นในการให้อาจารย์ นิสิต และผู้ปกครองร่วมกันดำเนินการเกี่ยวกับจิตสาธารณะที่ให้นิสิตมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง สังคม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นหมู่คณะมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่แทรกเนื้อหาและ สื่อสารให้นิสิตรับรู้ กระตุ้นจิตสำนึก หรือสร้างกระแสให้นิสิตใส่ใจและซึมซับกับจิตสาธารณะ ที่สร้างผลกระทบเชิงบวกแก่สังคม สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เน้นการมี จิตสาธารณะที่จะนำไปสู่การสรรค์สร้างสังคมที่พึงปรารถนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2560)

อาจารย์ควรสร้างเจตคติ บุคลิกภาพ การรับรู้แนวคิดและมุมมองจิตสาธารณะ ผ่านการทำกิจกรรม โดยสร้างแรงจูงใจด้วยความกระตือรือร้น เสริมสร้างจิตสาธารณะร่วมกับคณะ มีการฝึกอบรมและสร้าง ประสบการณ์ ผ่านการเล่าประสบการณ์ชีวิตของนิสิตและของผู้อื่นผ่านทางสื่อสารมวลชน แทรกเนื้อหา จิตสาธารณะด้านต่าง ๆ ในการสอนรายวิชาต่าง ๆ การค้นคว้าหาความรู้ใหม่จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็น แบบอย่างของการมีจิตสาธารณะ เพราะการสร้างจิตสาธารณะแนวทางหนึ่งคือ อาจารย์ต้องจัดการเรียนรู้อ จากประสบการณ์การมีจิตสาธารณะของบุคคลที่เป็นแบบอย่างหรือนิสิตแบบอย่าง เพื่อช่วยให้นิสิตคนอื่น ๆ

ได้เข้าไปรับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์จิตสาธารณะ สามารถสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่ได้รับนั้น แล้วสรุปเป็นหลักการหรือกรอบของการสร้างจิตสาธารณะ เมื่อนิสิตมีแรงบันดาลใจในการสร้างเจตคติที่ดี จึงนำความรู้จากประสบการณ์เหล่านั้นไปสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ทั้งนี้ อาจารย์ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้นิสิต โดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนิสิตตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยถึงระดับชาติ หรือส่งเสริมให้นิสิตมีจิตสาธารณะ ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าต่อตนเองและสังคม ตามแผนพัฒนาเด็ก และเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560) ระบุไว้ว่าต้องมีการเสริมสร้างจิตสำนึกที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม มีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อาจารย์จึงต้องมีการขับเคลื่อนให้นิสิตเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะเพื่อการพัฒนาสังคม โดยอาจารย์ เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมอย่างง่ายผ่านโครงการขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ เพื่อให้การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ เป็นองค์ประกอบสำคัญเทียบเท่าความรู้ทางวิชาการเฉพาะด้าน

นิสิตควรมีการเรียนรู้ผ่านการกระทำ (learning by Doing) ด้วยการทำกิจกรรมจิตสาธารณะที่หลากหลาย และทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับครอบครัว ระดับสถาบันการศึกษา และระดับสถาบันทางสังคม โดยระดม ความคิดเห็นและเสนอกิจกรรมจิตสาธารณะต่อมหาวิทยาลัย สร้างสัมพันธภาพให้คำแนะนำแลที่ดีกับพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย การช่วยเหลือ การจูงใจ โน้มน้าว กระตุ้น หรือชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ จะทำให้นิสิตมีความรู้ ทักษะที่ดี และพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมผ่านการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหา ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ระบุว่า การเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรม จิตสาธารณะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมโดยการลงมือกระทำ ในรูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่บนพื้นฐาน ของความก้าวหน้าของการทำกิจกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติ ด้วยการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ด้านความรู้ เจตคติ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สะท้อนตัวตนของนิสิตทั้งด้านอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม จากการลงมือ ปฏิบัติกิจกรรม

ผู้ปกครอง ควรอบรมเลี้ยงดูนิสิตด้วยความรัก ความเอาใจใส่ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบ สำนึกในหน้าที่ของตนเอง เห็นผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของการกระทำเพื่อสังคม สร้างเครือข่ายครอบครัว หรือชมรมพ่อแม่ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือช่วยเหลือครอบครัวของนิสิตแต่ละคน ช่วยเหลือสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณะสมบัติ เพราะผู้ปกครองต้องเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ เสียสละ เข้ามามีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยในการประชุมหรือพูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันปลูกจิตสำนึก การมีจิตสาธารณะของนิสิต และร่วมกันลดปัญหาของสังคม สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) และ กรรยา พรรณนา (2559) ที่ระบุว่าให้ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าประชุมกับมหาวิทยาลัย พูดคุย กับอาจารย์ที่ปรึกษา และอนุญาตให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญ ของส่วนรวม สร้างการรับรู้ในจิตสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ และการมีเครือข่ายผู้ปกครองที่ร่วมแรงร่วมใจกัน สร้างนิสิตให้เป็นผู้ที่มีความเสียสละ ร่วมมือกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยกันลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาด้านจิตสำนึกของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และจัดทำไว้ในแผนงาน หรือโครงการของมหาวิทยาลัย เพื่อนำลงสู่การปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ควรบูรณาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น รายวิชาศึกษาทั่วไป (Gen.Ed.) หรือรายวิชาอื่น ๆ โดยสอนแทรกเนื้อหาในหัวเรื่องที่สอน อาจใช้สื่อจากวิดีโอ อินเทอร์เน็ต ยูทูป หรือสื่ออื่น ๆ และควรให้นิสิตไปศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น องค์กรกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล มูลนิธิสืบนาคะเสถียร Greenpeace มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น หรือการอบรมโดยแทรกเข้าไปในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ความรู้และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งอาจารย์ควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. ควรให้นิสิตแสดงความคิดเห็นและระดมสมองเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรม เช่น การนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ซ้ำ การปลูกพืชสมุนไพร การจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การทำกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควรจัดทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

จากผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารควรสร้างปรัชญา Mindset และกระบวนทัศน์ สู่การปรับความคิดและพฤติกรรมการณ์มีจิตสำนึกผ่านอาจารย์ต่อนิสิตในการสร้างสภาพแวดล้อมมาเป็นตัวช่วย เช่น การจัด/ดูแลรักษาห้องเรียน การจัดสวนสาธารณะ การดูแลหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมในภาควิชาฯ คณะ มหาวิทยาลัย การจัดตั้งศูนย์กิจกรรม การจัดทำ Big Data ของอาจารย์และนิสิตจำแนกตามความสนใจและประเภทกิจกรรม แล้วจัดกลุ่มดูแลนิสิตเปิดพื้นที่ทำกิจกรรมหรือการใช้สื่อในการสื่อสารให้นิสิตร่วมกิจกรรม เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ การจัดทำกิจกรรม 1 กิจกรรมทุกสัปดาห์ การจัดกิจกรรมลดความฟุ้งเฟ้อ กิจกรรม DIY เป็นต้น
2. อาจารย์ควรสร้างเจตคติหรือทัศนคติให้นิสิตผ่านการทำกิจกรรมที่กำหนดกรอบและเงื่อนไข การสร้างแรงจูงใจให้นิสิตร่วมประชุมวางแผนการจัดกิจกรรม การกำหนดและจัดโครงการ การฝึกอบรมจิตสำนึกด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง การแก้ปัญหา การอภิปรายกลุ่ม การให้นิสิตคิด สังเกต ฟังเหตุผล ตัดสินปัญหา ผ่านการเล่าประสบการณ์ชีวิตของนิสิตและของผู้อื่น เช่น ผ่านทางหนังสือพิมพ์ สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ เพลง การเล่นเกมทาสสมมติ เป็นต้น การสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแบบอย่างของการมีจิตสำนึก เช่น พนักงานเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร ตำรวจจราจร พนักงานดับเพลิง หน่วยกู้ภัย และรุ่นพี่ที่เป็นนักกิจกรรมของคณะ เป็นต้น

3. นิสิตควรมีการเรียนรู้ผ่านการกระทำ (learning by doing) อย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับครอบครัว ระดับสถาบันการศึกษา และระดับสถาบันทางสังคม มีจุดร่วมในการทำกิจกรรม การทำงานในสโมสร นิสิต การเป็นแกนนำระดมความคิดเห็นและเสนอกิจกรรมต่อมหาวิทยาลัย การแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น การบริจาคสิ่งของให้กับหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม การบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคน การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การสนใจด้วยกระบวนการกลุ่มในการเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

4. ผู้ปกครองควรอบรมเลี้ยงดูนิสิตด้วยความรักและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบสำนึกในหน้าที่ของตนเอง ให้อำนาจเมื่อมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ การเห็นคุณค่าของการมีจิตสาธารณะ เช่น การส่งเสริมให้นิสิตทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เป็นต้น การสร้างเครือข่ายครอบครัว หรือชมรมพ่อแม่ โดยการรวมกลุ่มของพ่อแม่ในการนำนิสิตมาร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือช่วยเหลือครอบครัวของแต่ละครอบครัวของนิสิต ช่วยเหลือตัวนิสิต สังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณะสมบัติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ควรศึกษาการสร้างและประเมินเครื่องมือวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณานุกรม

- กรรยา พรรณนา. (2559). **จิตสาธารณะสร้างได้ง่ายนิดเดียว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์แห่งมหาวิทยาลัย. เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). **แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย (Test)**. กรุงเทพฯ: กองทุนเวลาเพื่อสังคม.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ชัยพล ทรงสุนทรวงค์. (2546). **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **สอนให้เด็กมีจิตสาธารณะ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วีพริ้น.
- ชาย โพธิ์ลีตา และคณะ. (2540). **รายงานการวิจัยเรื่องจิตสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานครนครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล**.

- ไชยา ยิ้มวิไล. (2550). สำนักสาธาณะ. **มติชนสุดสัปดาห์**, 27(1389), 27.
- ณัฐวดี ประทีปปลัดดา และคณะ. (2559). การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และกระบวนการแสดงออก ถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักศึกษาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา. **วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ**, 9(1), 546-559.
- ทิพมาศ เศวตวรโชติ. (2559). **จิตสาธาณะ**. สืบค้นจาก <http://taamkru.com/th>.
- นงลักษณ์ เขียนงาม และสมพร เมธีวัฒนกุล. (2553). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**, 5(1), 101-108.
- พรรณี สীগิจวัฒนา. (2557). **การวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). **สำนักไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบท แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- มนัสสา ชินูปการณพงศ์. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการสื่อสารการตลาดด้วยจิตสาธาณะ กับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา. ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2559). **สถิติจำนวนนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนจำแนกตามคณะ**. กรุงเทพฯ: สำนักทะเบียนและประมวลผล.
- สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร. (2552). **ถนนบัณฑิตอาสา: 40 ปี สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร**. กรุงเทพฯ : สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย ศรีสุนทรโวหาร. (2556). จิตสาธาณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยปทุมธานี. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ปทุมธานี**, 19(5), 1-10.
- สุวรรณ ชันดี และพรพิมล ประวัติรุ่งเรือง. (2558). **จิตสำนักสาธาณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วิชัย ภูโยธิน และคณะ. (2551). **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4-ม.6**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อัญชลี ยี่งรักพันธ์. (2550). **ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธาณะ ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

- อริสา สุขสม. (2552). **การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อชุมชน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี**, 23(1), 60-79.
- Best, J.W. and Kahn, J.V. (2005). **Research in Education**. (10thed). Boston: Pearson Education.
- Burke, J. and Larry, C. (2004). **Educational Research**. (2nded). Boston: Pearson Education.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W., (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30, 607-610.
- Krueger R.A. and Casey M.A. (2014). **Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research**. (5thed). United States of America: Sage.
- Payne, D. A. (2003). **Applied Educational Assessment**. (2nd ed). Canada: Nelson Thomson Learning.
- Turner, R. C., and Carlson, L. (2003). Indexes of Item-objective Congruence for Multiple Dimension Items. **International Journal of Testing**, 3(2), 163-171.

Translated Thai Reference

- Aomjai Wongmontha. (2012). Factors Affecting towards Public Mind of Prince of Songkla University's Students. **Journal of Education of Songkla University**, 23(1), 60-79. [in Thai]
- Arisa Sooksom. (2009). **Public Mind Development for Community**. Bangkok: Dhurakit Pundit University. [in Thai]
- Chai Photisita and Others. (1997). **Public Mind: Case Study of Bangkok Methopolitance**. Nakhorn Prathom: Mahidol University. [in Thai]
- Chaiwat Sutthirat. (2010). **Teaching of Public Mind for Children**. Bangkok: V-Print. [in Thai]
- Chaiya Yimwilai. (2007). Public Mind. **Matichon Weekly**, 27(1389), 27. [in Thai]
- Chatpol Thongsunthornwong. (2003). **Human and Environment**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Chiraporn Katekaew. (2016). **A Development of Training Program on Public Consciousness for Students of Faculty of Education in Nakhon Si Thammarat Rajabhat University**. (Thesis of Doctor's Degree, Burapha University). [in Thai]
- Kriengsak Chareonwongsak. (2016). **Guideline of Strengthening Public Minds of Thai Society**. Bangkok: Time Bank Society. [in Thai]
- Kunya Punna. (2016). **Public Mind can be Created Easily**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]

- Manassa Chinupagunpong. (2008). **The Relationship between the Attitude of Marketing Communication with the Public Conscious and Consumers' Purchasing decision.** Bangkok: Dhurakijpundit University. [in Thai]
- National Committee of Child and Youth Development, Ministry of Social Development and Human Security. (2017). **National Child and Youth Development Plan No. 2, 2017-2021.** Bangkok: Ministry of Social Development and Human Security. [in Thai]
- Nonglak Kienngam and Somporn Methewattanukul. (2010). Factors Related with Public Mind of University' Students. **Journal of Yala Rajabhat University**, 5(1), 101-108. [in Thai]
- Nutawut Prateeladda. and Others. (2016). The Social Construction Meaning, The Sources of the Meaning and the Process of Self Responsibility and Social Responsibility Behavioral of the Students of Princess Galyani Vadhana Institute of Music. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 9(1), 546-559. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2009). **Educational Reform in the Second Decade (2009-2018).** Bangkok: Office of the Education Council. [in Thai]
- Office of the Higher Education Commission. **Higher Education Development Plan No. 11. (2012-2016).** Bangkok: Office of the Higher Education Commission. [in Thai]
- Office of the National Economics and Social Development Commission. (2018). **Economics and Social Development Plan No. 12 (2017-2021).** Bangkok: Office of the National Economics and Social Development Commission. [in Thai]
- Office of the Volunteer graduates. (2009). **Volunteer graduates Road: 40 Years of Office of the Volunteer graduates.** Bangkok: Office of the Volunteer graduates. [in Thai]
- Piboon Watanasirithum and Sungkom Sunjorn. (2000). **Desirable Concience of Thai.** Bangkok: Rural Restoration Foundation of Thailand under Royal Patronage. [in Thai]
- Punnee Leekitchwatana. (2014). Educational Research. (9thed). Bangkok: King Mongkut Institute of Technology Ladkrabang. [in Thai]
- Registrar Office, Kasetsart University. (2016). **Student' Statistics of Faculty Classified in Kasetsart University, Bangkok Campus.** Bangkok: Kasetsart University. [in Thai]
- Somchai Srisoonthornvoharn. (2013). Public Mind towards Pathumtani University. **Pathumtani University Journal**, 19(5), 1-10. [in Thai]
- Suwan Kantee and Pornpimol Prawatroongruang. (2015). **Public Consciousness of Undergraduate Students at Thanyaburi Distric, Pathumtani Province.** Bangkok: North Bangkok University. [in Thai]
- Tippamas Sawetchot. (2016). **Public Mind.** Retrieved from <http://taamkru.com/th/>. [in Thai]

- Unchalee Yingruxpund. (2007). **The Effect of Using the Integrated Simulation Teaching Technique with Authentic Assessment on the Fifth Grade Students' Public Mind.** (Thesis of Master's Degree, Srinakharinwirot University). [in Thai]
- Wichai Pooyothin and Others. (2008). **Citizenship Culture and Conduct of Life in Society (M.4-6).** Bangkok: Aksorncharoentas. [in Thai]